

Titta gärna in
på vår hemsida
för att se fler
nyheter.

Norra Kärr har blivit världskänt

Stödet för Norra Kärr-projektet ökar. De undersökningar som SR Jönköping och Kristdemokraterna genomfört visar att majoriteten av jönköpingsborna är positiva. Jämför vi med den undersökning vi genomförde ifjol, har stödet ökat. Detta går helt i linje med den uppfattningen vi själva har. Känslan är att de flesta i regionen är positiva till att gruvdriften ska komma i gång.

Dessutom har vi noterat att Norra Kärr är något som det pratas allt mer om i internationella sammanhang. Norra Kärr är omtalat för sin fyndighet – och att förutsättningarna för att bedriva en säker gruvdrift är så god.

De frågor vi får numera handlar väldigt mycket om tidsplan, hur undersökningarna fortlöper och de möjligheter en eventuell gruva kommer att ge. De som inte vill att Norra Kärr-projektet förverkligas hänvisar i princip alltid till att Vättern riskerar att skadas. Det är inte sant. Alla utredningar och undersökningar som har gjorts ger ett klart besked; Norra Kärr-projektet utgör inget hot mot Vättern.

I dagsläget har vi inte något datum när vi kommer att lämna in vår ansökan om miljötillstånd för gruvbrytning. Innan dess återstår en hel del arbete. Men vårt mål är klart, det här ska bli det bästa projektet miljömässigt, tekniskt, socialt och ekonomiskt.

Henning Holmström
vd Tasman Metals

”Ingen anledning att oroa sig för dricksvattnet”

Vätterns vatten har egentligen aldrig varit så skyddat som nu. Med höga krav och säkerhetstänk påverkas inte råvattnet för dricksvattenproduktion av ny gruvverksamhet runt sjön. Det menar Måns Lindell, sakkunnig på Vätternvårdsförbundet.

– Myndigheternas krav måste vara så hårda att om man får tillstånd, då får gruvan helt enkelt inte utgöra någon risk för varken råvattnet eller ekosystemet, säger han.

Vätternvårdsförbundet, och föregångaren Kommittén för Vätterns Vattenvård, har sedan 1950-talet bland annat haft som uppgift att se till att vattenkvaliteten säkerställs i Vättern. Då var Vättern rejält påverkad av utsläpp som släpptes orenat ut i sjön. Sikten var försämrad och sjön var i stort sett grön av övergödning. Sedan dess har Vätterns vatten kontinuerligt förbättrats, och dagens värden är de bästa på mycket länge.

– Våra mätningar visar att det är låga halter av det mesta vi mäter. Vattnet är ”renare än rent” och många ämnen fortsätter dessutom minska, säger Måns Lindell.

Han pekar ut tre hotbilder för ekosystemets och däribland råvattnets framtid i Vättern; klimateffekter, främmande arter som avsiktligt eller oavsiktligt kommer till Vättern samt miljögifter, såsom PCB (en industrikemikalie som förbjöds på 1970-talet), dioxiner (bildas vid exempelvis förbränning) och flamskyddsmedel (finns bland annat i elektronik, tyger och inredningsmaterial).

Däremot ser Måns Lindell inte att ny gruvdrift kommer utgöra något hot mot Vättern som råvattentäkt för dricksvattenproduktion, bara myndigheternas krav är tillräckligt höga.

– Det finns ingen anledning i dagsläget att oroa sig för råvattnet, säger han och fortsätter:

– Det har funnits gruvdrift runt Vättern i flera hundra år (Zinkgruvan i Askersund som exempelvis har varit i drift sedan 1857) och sedan miljölagar kom till i slutet på 1960-talet har värdena blivit bättre. Utsläpp från dagens gruvverksamhet är en bråkdel av förr i tiden. Så man kan lugnt fortsätta dricka vatten från Vättern.

– Idag är det så pass reglerat i lag, tillstånd och villkor att man inte ska få tillstånd att starta till exempel nya gruvor om man inte klarar kraven. Jag litar på att myndigheter och miljödomstolar fattar beslut med goda säkerhetsmarginaler för Vätterns råvatten och ekosystem för tillkommande verksamheter, säger han.

Norra Kärr

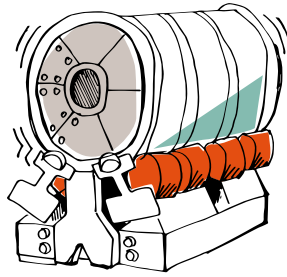
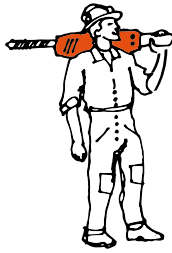
Metallerna som finns i Norra Kärr är viktiga för europeisk industri. De behövs för att exempelvis tillverka hybridteknik i bilar, effektiva vindkraftverk och smarta telefoner.

Vätternvårdsförbundet

Har sitt ursprung i Kommittén för Vätterns Vattenvård som bildades 1957, med syftet att bevara sjöns unika egenart och samordna åtgärder, övervakningsprogram och forskning i och omkring Vättern. 1989 ombildades organisationen till Vätternvårdsförbundet som driver övervakningsprogrammet vidare och bevakar olika intressen i och runt sjön.

Så här går det till – från gruva till vardagsrum

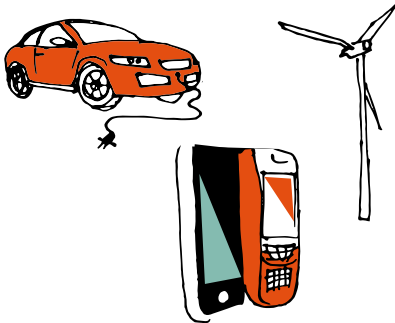
- 1) Genom sprängning och borrar kan berget sönderdelas i så stora stycken att det kan tas ut ur gruvan/dagbrottet.

- 2) I stora kvarnar finfördelas materialet. Genom att använda magnetisk separation och olika kemiska processer kan metallerna skiljas ut till koncentrat.

- 5) De komponenter som helt eller delvis tillverkas av de sällsynta jordartsmetallerna, som exempelvis batterier eller magneter, används i hybridbilar, vindkraftverket och smarta telefoner.

- 3) Koncentratet körs sedan iväg till en hamn. När väl materialet är på båten har det sålts vidare till nästa steg i ledet.

- 4) Köparen tar metallkoncentratet till en separationsanläggning för att få fram de olika metallerna. Dessa säljs sedan vidare till underleverantörer inom teknikindustrin.

Metaller som kommer att brytas i Norra Kärr

I Norra Kärr finns världens fjärde största fyndighet av sällsynta jordartsmetaller. Det är ett samlingsnamn på ett antal metalliska grundämnen som ofta förekommer tillsammans.

De är inte så ovanliga som namnet antyder. Däremot är det en stor utmaning att hitta en fyndighet i ett område där det finns så höga koncentrationer att det är ekonomiskt försvarbart att börja bryta dem, samtidigt som området inte innehåller höga halter av radioaktiva eller miljöskadliga metaller.

Sällsynta jordartsmetaller är viktiga beståndsdelar i ny teknik och produkter som behövs för omställningen till ett mer klimatsmart samhälle i framtiden. Det kan exempelvis vara solceller, lågenergibelysning, vindkraftverk och hybridbilar.

Men vilka metaller är det som kommer att brytas i Norra Kärr? Här bredvid följer ett par av dem och vad de används till.

Neodym (Nd)

Är en viktig ingrediens i så kallade supermagneter, som är extra starka och bland annat återfinns i motorer, generatorer i elbilar, värmepumpar, vindkraftverk och hårddiskar till bärbara datorer eller smarta mobiltelefoner.

Dysprosium (Dy)

Dysprosium har stor betydelse vid konstruktionen av hybridbilmotorer samt inom laserteknologi och vindkraftverk. Är också en viktig tillsats i supermagneter.

Terbium (Tb)

Används vid tillverkning av lågenergibelysning och bildskärmar samt inom laserteknologi och i magneter.

Yttrium (Y)

Mycket viktig vid tillverkning av lågenergibelysning (lysrör och LCD) och bildskärmar. Används även inom bland annat laserteknologi.

Zirkoniumoxid (Zr)

Är visserligen ingen sällsynt jordartsmetall, men förekommer i höga halter i Norra Kärr. Används inom kirurgiska instrument, tandproteser, smältdeglar och ytbeläggningar i turbinmotorer.

Tasman Metals AB

Tasman Metals AB är ett svenskt dotterbolag till kanadensiska Tasman Metals Ltd som fokuserar på prospektering och gruvutveckling med inriktning på fyndigheter av sällsynta jordartsmetaller, främst i Norden.

Båda bolagen startades 2009 och har som mål att bidra till att säkra tillförseln av sällsynta jordartsmetaller från stabila demokratiska länder och att det ska ske med minsta möjliga påverkan på miljön.

Tasman Metals projekt kännetecknas av befintlig infrastruktur som är överträffad, med vägar, ledningsnät och kvalificerad arbetskraft i den absoluta närheten.

Norra Kärr är Tasman Metals flaggskepp. Fyndigheten skiljer sig från andra internationella fynd av sällsynta jordartsmetaller i bland annat USA, Kina och Australien. Anledningen är väsentligt mycket lägre halter av uran och torium, vilket säkerställer en miljövänlig hantering.

Utöver Norra Kärr har företaget även undersökningstillstånd avseende sällsynta jordartsmetaller i Olserum i Västerviks kommun. Bolaget har också tillstånd att leta volfram runt den före detta volframgruvan Yxsjöberg som lades ned 1989.